

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ  
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΡΓΙΑΣ  
ΚΛΑΔΟΣ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ**

---

**Βασικές αρχές και προώθηση της βιολογικής  
καλλιέργειας της ελιάς**

# Περιεχόμενα

---

- Βιολογική Γεωργία και Ελαιοκαλλιέργεια
- Βασικές Αρχές Βιολογικής Παραγωγής Ελιάς
  - Ποικιλίες
  - Εγκατάσταση Οπωρώνα
  - Κλάδεμα
  - Θρέψη
  - Άρδευση
  - Φυτοπροστασία
  - Συγκομιδή
- Βασικές Αρχές Προώθησης Βιολογικών Προϊόντων

# Βιολογική καλλιέργεια ελιάς

---

- Βελτίωση περιβάλλοντος
- Διάθεση προϊόντων
- Συνολική έκταση βιολογικών προϊόντων  
17091 δεκ
- Έκταση βιολογικής παραγωγής ελιάς  
5785 δεκ (33% της συνολικής έκτασης)

# Βασικές Αρχές Βιολογικής Παραγωγής Ελιάς

## ■ Ποικιλίες

---

### ■ Κριτήρια επιλογής ποικιλίας

- Απόδοση
- Προσαρμοστικότητα
- Προσβολή από εχθρούς και ασθένειες
- Ποιότητα καρπού
- Απαιτήσεις σε νερό
- Χρήση (λάδι ή επιτραπέζια ή μικτή)
- Απαιτήσεις της αγοράς

# Βασικές Αρχές Βιολογικής Παραγωγής Ελιάς

## ■ Ποικιλίες

---

- Μικρόκαρπες ποικιλίες (Λαδολιες)
  - Κορωνέϊκη
  - Μαστοειδής
  - Θιακή
- Μεσόκαρπες ποικιλίες (Μικτή χρήση)
  - Θρουμπολιά
  - Κυπριακή
  - Μεγαρείτικη
- Μεγαλόκαρπες (Επιτραπέζια)
  - Καλαμών
  - Χαλκιδικής
  - Μαντζαλινο

## ■ Ποικιλίες

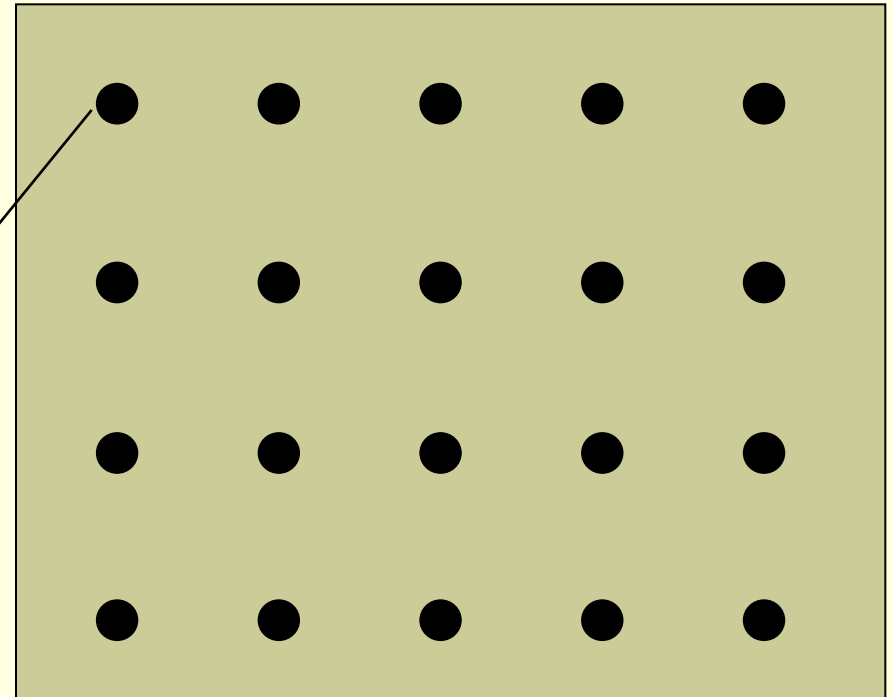
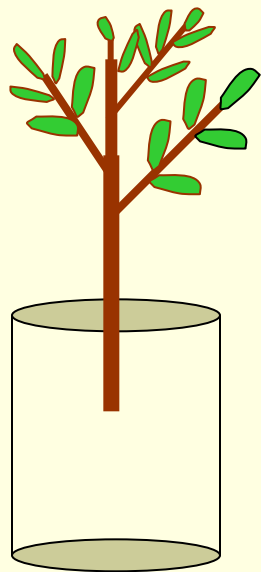
| Ποικιλία    | Περιεκτικότητα<br>σε λάδι (%) | Σχέση<br>Σάρκας:Πυρήνα | Πλεονεκτήματα                        | Μειονεκτήματα                   |
|-------------|-------------------------------|------------------------|--------------------------------------|---------------------------------|
| Κορωνέικη   | 27                            | 6.6:1                  | Παραγωγική<br>Ανθ. Ξηρές περιοχές    | Φυματίωση,<br>Δάκος, ρυγχίτης   |
| Μαστοειδής  | 20                            | 6:1                    | Ανθ. στο ψύχος                       | Δάκος                           |
| Θιακή       | 21                            | 6:1                    | Ανθ. Στη φυματίωση<br>Ξηρές περιοχές | Δάκος                           |
| Θρουμπολιά  | 28                            | 5.2:1                  | Ψηλής ποιότητας<br>καρποί            | Ξηρασία                         |
| Κυπριακή    | 22                            | 5.4:1                  | Ανθ. Ξηρές περιοχές                  | Δάκος                           |
| Μεγαρείτικη | 21                            | 9:1                    | Ανθ. Ξηρές περιοχές                  | Φλοιοφάγος                      |
| Καλαμών     | 17                            | 8.3:1                  | Ψηλής ποιότητας<br>καρποί            | Απαιτήσεις σε<br>νερό           |
| Χαλκιδικής  | 18                            | 9:1                    | Ψηλής ποιότητας<br>καρποί            | Απαιτήσεις σε<br>νερό και ψύχος |
| Μαντζαλίνο  | 16                            | 8:1                    | Ψηλής ποιότητας<br>καρποί            | Νερό, ασθένειες,<br>εχθροί      |

## ■ Εγκατάσταση οπωρώνα

Αποστάσεις φύτευσης:  
6X4m

Συστήματα φύτευσης:

- Ρόμβος
- Τετράγωνο



## ■ Κλάδεμα Ελιάς

---

- Γιατί κλάδευμα κάθε χρόνο;
  - Μείωση της παρενιαυτοφορίας
  - Βελτίωση του φορτίου καρπών
  - Βελτίωση της συγκομιδής
  - Μέτρο υγιεινής για τα δέντρα
  - Μείωση της ζωηρότητας του δέντρου
  - Βελτίωση της φωτοσύνθεσης
  - Αερισμός δέντρων



## ■ Κλάδεμα Ελιάς

- **Κλάδεμα Διαμόρφωσης**
  - Ελεύθερο σχήμα
  - 3 – 4 βραχίονες
- **Κλάδεμα Καρποφορίας**
  - Διατήρηση ποδιών
  - Τα δέντρα σε χαμηλό ύψος
  - Καθαρισμός κλάδων στο εσωτερικό του δέντρου
- **Κλάδεμα ανανέωσης**
  - Γηρασμένα δέντρα
  - Παραμελημένα δέντρα



**Σημείωση:** Σε πυκνοφυτεμένους ελαιώνες το κλάδεμα δεν αυξάνει την παραγωγή.

## ■ Θρέψη της ελιάς (απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία)

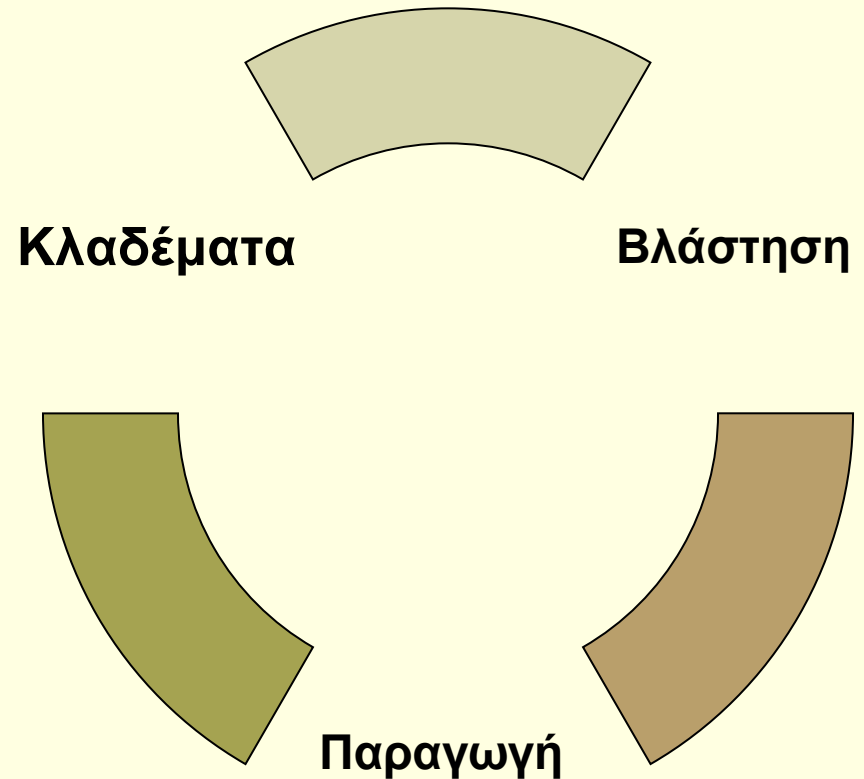
### ■ Απομάκρυνση θρεπτικών στοιχείων από το έδαφος

N: 1.5 ως 3.5kg

K<sub>2</sub>O: 2 ως 5kg

P<sub>2</sub>O<sub>5</sub>: 0.8 ως 2kg

CaO: 2 ως 5kg



## ■ Θρέψη της ελιάς (Διάγνωση θρεπτικής κατάστασης)

### Φυλλοδιαγνωστική (Νοέμβριος – Δεκέμβριος)

Πιν. 1. Θρεπτική κατάσταση φύλλων φυτών ελιάς

| Περιοχές τιμών περιεκτικότητας θρεπτικών στοιχείων |            |                    |                      |           |              |
|--|------------|--------------------|----------------------|-----------|--------------|
| Θρεπτικό<br>στοιχείο                               | Τροφοπενία | Σχετική<br>Έλλειψη | Επιθυμητό<br>Επίπεδο | Περίσσεια | Υπερεπάρκεια |
| % Ξηρού βάρους                                     |            |                    |                      |           |              |
| Άζωτο  | <1.20      | 1.2-1.6            | 1.6-1.8              | 1.8-2.2   | >2.2         |
| Φώσφορος   | <0.07      | 0.07-0.09          | 0.09-0.11            | 0.11-0.14 | >0.14        |
| Κάλιο  | <0.50      | 0.5-0.7            | 0.7-0.9              | 0.9-1.10  | >1.10        |
| Ασβέστιο   | <0.50      | 0.5-1.00           | 1-2.5                | >2.5      |              |
| ppm ξηρό βάρος                                     |            |                    |                      |           |              |
| Σίδηρος  |            | 20-50              | 50-100               | 150-500   |              |
| Βόριο  | <15        | 15-20              | 20-50                | 50-150    | >150         |

## ■ Θρέψη της ελιάς

---

### ■ Τρόποι οργανικής «λίπανσης»

- Χλωρή λίπανση
- Κοπριά από αιγοπρόβατα
- Κοπριά από ζώα βιολογικής εκτροφής
- Γκουανό
- Κομπόστες
- Ορυκτά



# Πότε «λιπαίνουμε»;

---

- **Σεπτέμβριο**: εφαρμογή κοπριάς και ακολουθεί μετά τη συγκομιδή η σπορά βίκου όπου βολεύει ανάλογα με τις καλλιεργητικές φροντίδες και τη συγκομιδή.
- **Φεβρουάριο**: ενσωμάτωση κομπόστας
- **Μάρτιο – Απρίλιο** : ενσωμάτωση βίκου

## ■ Κομποστοποίηση

### ■ Υλικά τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν:

---

- Υπολείμματα κλαδέυματος
- Υπολείμματα ελαιοτριβείων  
(σπέρματα, φύλλα, φυτικά υπολείμματα κτλ)
- Κοπριά από αιγοπρόβατα
- Άχυρο ή ποκαλάμη

### ■ Εργασίες κομποστοποίησης

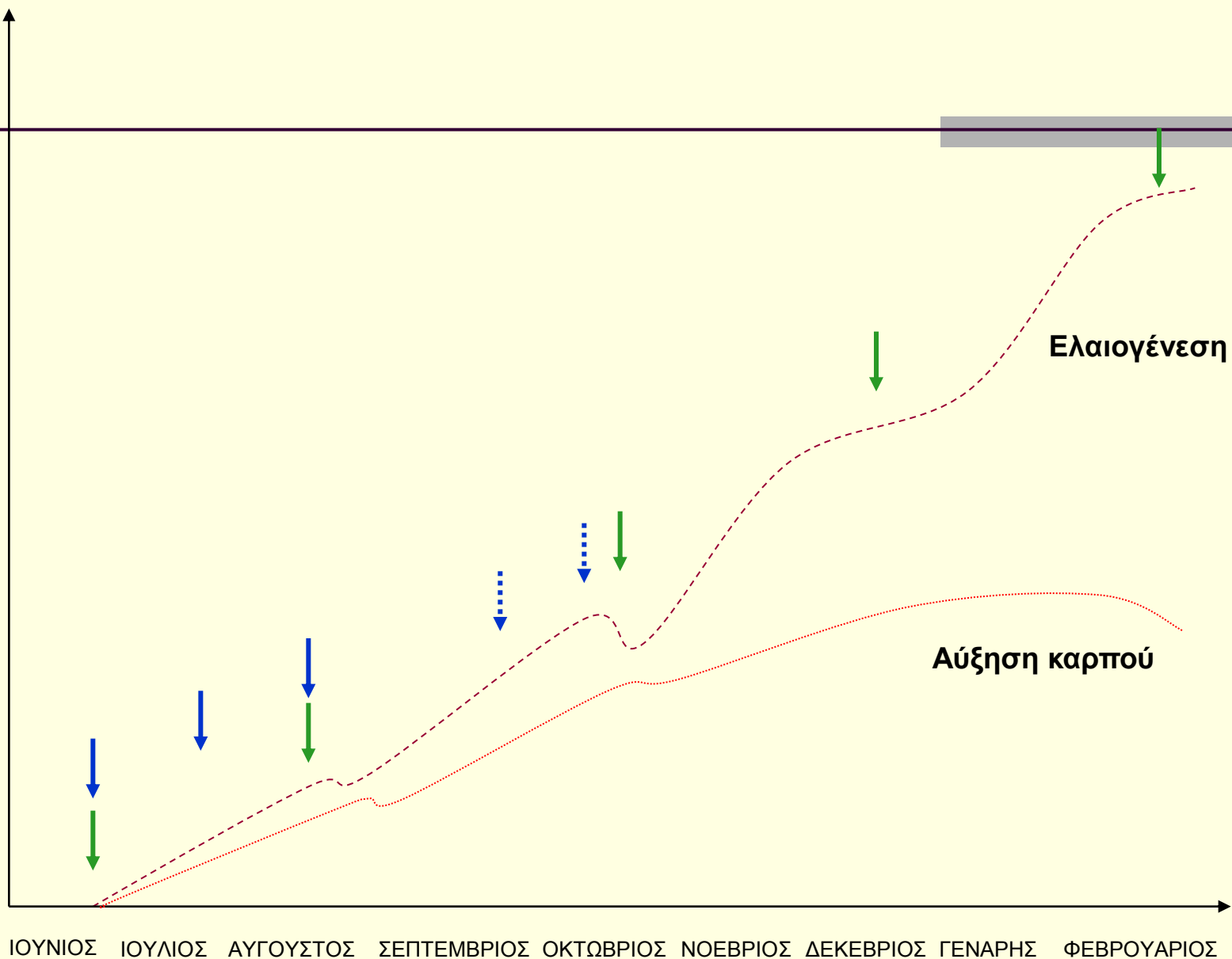
- Τεμαχισμός χοντρών κλαδιών
- Ανάμιξη υλικών (η βάση του σωρού από ξηρά υλικά)
- Σχηματισμός του σωρού (να περιλαμβάνει κοπριά)
- Βρέξιμο του σωρού
- Ανακάτεμα του σωρού
- Έλεγχος ωρίμανσης του σωρού (σπορά μαρουλιού)

## ■ Άρδευση της ελιάς

---

- Τι επηρεάζει;
  - Άνθιση
  - Καρπόδεση - καρποφορία
  - Αύξηση καρπού
  - Ανάπτυξη καρπού
  - Βλάστηση επόμενου έτους
  - Προσβολή από δάκο
  - Παρενιαυτοφορία
  - Παραγωγή δέντρων
- Πότε ποτίζουμε;
  - Κρίσιμους μήνες
- Πώς ποτίζουμε;
  - Βελτιωμένα συστήματα
- Πόσο ποτίζουμε;
  - Ανάλογα με τη φύση του εδάφους

Γρ. λαδίου ανά βάρος καρπού  
ή  
Βάρος ανά σαρκ. μεσοκάρπιο





## ■ Φυτοπροστασία

---

- Δάκος
- Πυρηνοτρήτης
- Μαργαρόνια
- Λεκάνιο
- Φλοιοτρίβης
- Φλοιοτριβης
- Κυκλοκόνιο
- Ξεροβούλα
- Βερτισίλλιο
- Καρκίνος της ελιάς

# Δάκος της ελιάς



Μαζική παγίδευση με χρωματικές και άλλες παγίδες π.χ τροφικές.

**ΥΔΡΟΛΥΜΕΝΕΣ  
ΠΡΩΤΕΪΝΕΣ ή και Βόρακας**

Deltamethrin ή λ-Cyhalothrin

3-4 ΓΕΝΙΕΣ/ΧΡΟΝΟ

Επηρεάζεται από τις  
Θερμοκρασίες και τη  
Σχετική υγρασία



# Πυρηνοτρητης

---



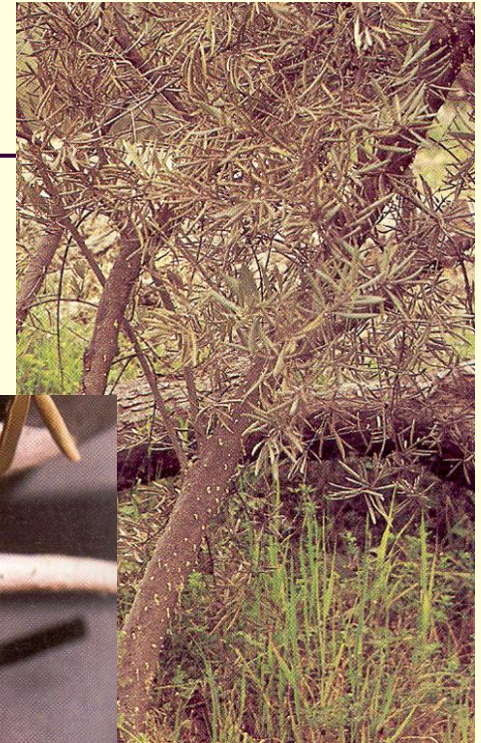
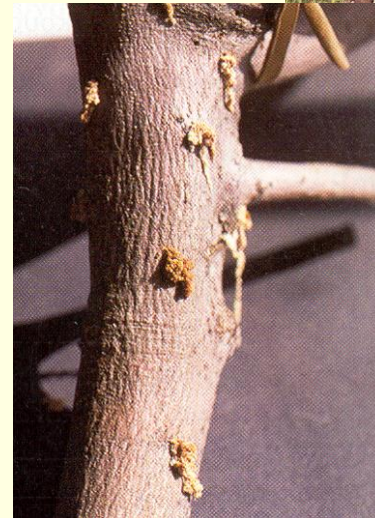
Φερρομονικές παγίδες  
(τύπου Δέλτα, Jackson)

Ψεκασμός με *Bacillus thuringiensis*



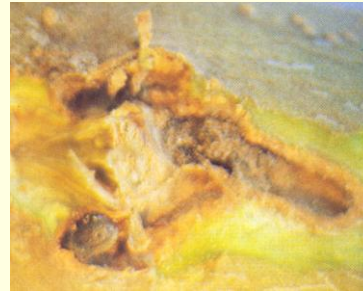
# Φλοιοτριβης

---



# Φλοιοφάγος

---

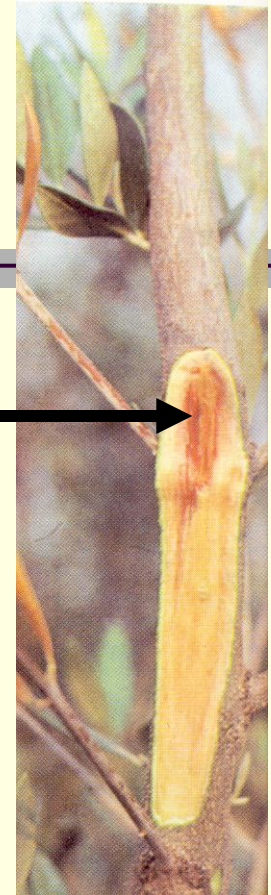


## ΚΛΑΔΙΑ ΠΑΓΙΔΕΣ

ΚΛΑΔΕΜΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΒΕΒΛΗΜΕΝΩΝ  
ΚΛΑΔΩΝ. ΜΟΛΙΣ ΒΓΟΥΝ ΟΙ  
ΠΡΟΝΥΜΦΕΣ ΚΑΨΙΜΟ ΜΟΛΙΣ  
ΕΜΦΑΝΙΣΤΟΥΝ ΤΑ ΡΙΝΙΣΜΑΤΑ  
ΣΤΟ ΞΥΛΟ.



## ΒΕΡΤΙΤΣΙΛΙΩΣΗ (ΑΔΡΟΜΥΚΩΣΗ)



**ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ  
ΟΥΤΕ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ  
ΠΡΟΣΟΧΗ ΑΠΟ ΤΑ ΦΥΤΩΡΙΑ**

**ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣΒΕΒΛΗΜΕΝΩΝ ΔΕΝΤΡΩΝ  
ΝΑ ΑΝΟΙΓΕΤΑΙ ΤΑΦΡΟΣ ΒΑΘΟΥΣ 60cm ΚΑΙ ΠΛΑΤΟΥΣ 30cm  
ΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΣΗΜΕΙΟΥ ΜΕ ΠΛΑΣΤΙΚΟ ΔΙΑΦΑΝΕΣ ΚΑΛΥΜΜΑ ΤΟ  
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ (ΗΛΙΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ)**

# Προώθηση βιολογικών προϊόντων

---

- Παραγωγή όλων των ελαιοκομικών προϊόντων (βρώσιμη ελιά, λάδι)
- Ενέργειες για την προώθηση των ελαιοκομικών προϊόντων εντός της Κύπρου και στο εξωτερικό
- Υποσχόμενες νέες αγορές (Ιαπωνία, Αυστραλία)

# Ενέργειες προώθησης βιολογικών ελαιοκομικών προϊόντων.

---

- Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα, Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας.
- 3.000.000€ για την προώθηση βιολογικών προϊόντων στην Ε.Ε.
- Συμμετοχή
  - 50% Ε.Ε.
  - 30% Κράτος Μέλος
  - 20% Οργάνωση Παραγωγών



# Ενέργειες προώθησης βιολογικών ελαιοκομικών προϊόντων.

---

- Ημέρα ή εβδομάδα ελαιολάδου
  - Εκδηλώσεις για το ελαιόλαδο, την ελιά ως μέρος της παράδοσης και της κληρονομιάς (Μήνυμα)
  - Βιολογικό ελαιόλαδο ως προϊόν για την προστασία του περιβάλλοντος (Μήνυμα)
  - Τηλεοπτική παρουσίαση, ΜΜΕ. (Μέσο Προβολής)
  - Συνεντεύξεις τύπου (σημασία της βιολογικής ελιάς και ελαιολάδου). (Μέσο Προβολής)
  - Στόχος συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού (οικοκυρές, σχολεία, νοσοκομεία)

# Ενέργειες προώθησης βιολογικών ελαιοκομικών προϊόντων.

---

- «Κατ' οίκον» διανομή
  - Μέθοδος εμπορίας
  - Άμεση εξυπηρέτηση του πελάτη
  - Συγκέντρωση της παραγωγής μέσω της Οργ. Παρ.
  - Αποφυγή του ενδιάμεσου φορέα εμπορίας
  - Απαιτεί οργάνωση και καλή διαφήμιση
  - Δουλεύει καλά σε άλλες χώρες σε άλλα προϊόντα

# Ενέργειες προώθησης βιολογικών ελαιοκομικών προϊόντων.

---

- Προστιθέμενη αξία προϊόντος
  - Μπορεί να εφαρμοστεί στην ελιά
  - Επιτραπέζιες ελιές (τσακκιστές, σχιστές, μαύρες)
  - Ελαιόλαδο σε συνδυασμό με αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά
  - Σαλάτες 4ης γενιάς ( Νέα τάση υγιεινής διατροφής στην Β. Ευρώπη)
- Συνεργασία με βιοκαλλιεργητές άλλων προϊόντων π.χ λαχανικών.